

<http://doi.org/10.17721/1728-2721.2017.68.21>
УДК 338.485:338.583(477.82-2)

Н. Чир, канд. геогр. наук
ДВНЗ "Ужгородський національний університет", Ужгород,
Р. Качаровський, магістр
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк

ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РАТНІВСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Здійснено комплексну оцінку туристично-рекреаційного потенціалу Ратнівського району Волинської області. Охарактеризовано основні природні рекреаційні ресурси та складові історико-культурної спадщини, що визначають туристичну спеціалізацію досліджуваного району. Проведено аналіз сучасного стану туристичної інфраструктури району за окремими підсистемами: заклади розміщення, заклади харчування, заклади дозвілля та побутового обслуговування, транспортна інфраструктура, зв'язок та інформаційне забезпечення, людський потенціал. Визначено роль ступеня сформованості туристичної інфраструктури у формуванні підґрунтя для економічного зростання району в цілому та оптимізації туристичної сфери зокрема. Окреслено основні проблеми структурних елементів туристичної інфраструктури району та запропоновано можливі шляхи їх вирішення.

Ключові слова: туристично-рекреаційний потенціал, природно-рекреаційні туристичні ресурси, історико-культурна спадщина, туристична інфраструктура, Ратнівський район, оптимізація туристичної інфраструктури.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільних відносин туризм став невід'ємною складовою життя людини. Він перетворився на провідну галузь сфери послуг і є ведучим чинником зростання економіки, як окремих регіонів, так і держави в цілому. Головною формою рекреації є туристична діяльність із яскраво вираженою ресурсною орієнтацією.

Ратнівський район Волинської області як туристична дестинація сьогодні недостатньо відомий українському туристу через брак інформації про наявний ресурсний потенціал, туристичні атракції і туристичні продукти регіону. Відтак виникає гостра необхідність у дослідженні даних аспектів, що може послужити імпульсом в активізації туристичного потоку в досліджуваній регіоні, і, у свою чергу, стане важелем формування конкурентоспроможного туристичного продукту регіонального та місцевого значення, дасть можливість істотно підвищити інвестиційну привабливість території, частково вирішити питання зайнятості населення та суттєво наповнити бюджет усіх рівнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти розвитку туристичного комплексу Ратнівського району в розрізі масштабів області знаходимо в монографії Л. Черчик, І. Єрко, Н. Коленди, О. Міщенко "Сучасний стан розвитку туристично-рекреаційного комплексу Волинської області" [6]. Н. Кравченко розглядає рекреаційне господарство Ратнівщини як складову Північно-Поліського рекреаційного мезорайону, визначивши при цьому його периферійне значення. Рекреаційну привабливість озер Ратнівського району в контексті рекреаційної привабливості Волинської області здійснив Д. Каліновський [5].

Однак питання комплексної оцінки туристично-рекреаційного потенціалу Ратнівського району Волинської області для потреб рекреації до сьогодні залишається невирішеним.

Мета дослідження полягає в оцінці туристично-рекреаційного потенціалу Ратнівського району, визначенні його ролі у формуванні туристично-рекреаційного продукту Волинської області.

Для вирішення поставлених завдань здійснено комплексний аналіз даних статистичної звітності Головного управління статистики у Волинській області, Служби автомобільних доріг у Волинській області та Департаменту економічного розвитку Волинської обласної державної адміністрації, програми розвитку туризму в Ратнівському районі на 2016–2020 рр. Крім того, у процесі дослідження застосовувались аналітичний, порівняльно-географічний, математичний, статистичний методи, методи узагальнення та систематизації.

Виклад основного матеріалу. Ратнівський район розташований у північно-західній частині Волинської області. Датою створення адміністративно-територіальної одиниці вважається 1939 р. Площа району становить 1437 тис. км². Загальна кількість мешканців – 52,2 тис. осіб (станом на 1 січня 2016 р.) [3]. При цьому, рівень урбанізації становить лише 27,6 %; решта 37,8 тис. осіб (72,4 %) – сільські жителі.

В адміністративному плані район включає 67 сільських населених пунктів та два селища міського типу (Ратне та Заболоття). Район розміщений у прикордонній зоні області, безпосередній близькості до Польщі та Білорусі. Межує із Любешівським, Камінь-Каширським, Старовижівським, Шацьким районами Волинської області, Брестською областю Республіки Білорусь (протяжність державного кордону становить 104 км). Саме географічне положення досліджуваного регіону є одним із переваг і можливостей розвитку туристичної сфери. Через Ратнівський район проходять транспортні артерії між Україною та Білоруссю, Польщею, країнами Північної Європи, Балтії та Чорноморським узбережжям.

Подальший розвиток туризму у Ратнівському районі зробить великий внесок у зміцнення контактів і встановлення добрих відносин між представниками сусідніх країн, виступить чинником зміцнення авторитету регіону на вітчизняній і міжнародній арені, стимулюватиме розвиток торгівлі, відродження культурної спадщини та традицій, допоможе залучити інвестиції, сприятиме розвитку інфраструктури тощо.

Ратнівщина володіє значними туристично-рекреаційним потенціалом для організації відпочинку та оздоровлення, в'їзного й внутрішнього туризму, екскурсійної діяльності. Ведучим чинником розвитку туристичного бізнесу є, у першу чергу, природні рекреаційні ресурси.

Клімат досліджуваного району помірно-континентальний: зима м'яка з нестійкими морозами; літо тепле, нежарке, весна і осінь – затяжні зі значними опадами. Кліматичні умови і ресурси сприятливі для здійснення рекреації й туризму впродовж року. Зазначимо, що період літньої рекреації дещо менший, ніж на решті території України. Сприятливий період для організації усіх видів відпочинку в теплу пору року триває 150–155 днів. У липні – серпні умови на території району сприятливі для проведення широкого комплексу кліматолікування. Температура найхолоднішого місяця січня становить -6 С. Сонячна погода в зимовий період тримається 40–45 днів, решта днів – похмура погода із частими опадами. Сприятливий період для організації зимових видів туризму і відпочинку в холодний період

триває в середньому 50 днів. При цьому середня висота снігового покриву коливається від 10 до 15 см.

Поліські ландшафти Ратнівщини характеризуються переважанням виположеної, заболоченої та слабзорозчленованої річковими долинами низовини, ускладненої льодовиковими формами. Такого роду орографічні туристичні ресурси будуть придатні для пішого туризму, велотуризму, лижного туризму тощо.

Рекреаційне значення мають водні ресурси району. Територією району протікає три річки, найбільшою є р. Прип'ять, довжиною 56 км, р. Вижівка (21 км у межах району) та р. Турія (12 км). У межах Ратнівського району налічується 32 озера загальною площею понад 3763,91 га. Найбільшим озером Ратнівщини є Турське (с. Тур). Переважна більшість озер краю карстового походження, тому вода в них прозора і чиста. Температура води в переважній більшості озер стає придатною для відкриття купального сезону із другої декади червня. Триває купальний сезон у середньому 80 днів.

За даним Д. Каліновського, у межах досліджуваного району сприятливими для купання та пляжного відпочинку є 27 озер; 11 – для парусного спорту, водних лиж, сплавів на байдарках і каное; 14 – для академічної греблі; 5 – для занять моторним спортом. Коефіцієнт рекреаційної привабливості озер становить 4,1, що є одним із найвищих показників по області [5].

Водні ресурси району мають значний нереалізований потенціал і можуть служити основою для будівництва на їх берегах будинків і баз відпочинку, пансіонатів, створення рекреаційних зон короткочасного відпочинку. Привабливим в інвестиційному плані є довгострокова оренда водних плес з метою вирощування риби, раків тощо, а відтак – перспективного розвитку туризму.

Ратнівський район володіє значним потенціалом мінеральних вод, які об'єднують у чотири типи, що дає можливість розвивати санаторно-курортне лікування. Так, у районі смт Ратне, с. Тур поширені гідрокарбонатно-кальцієві, гідрокарбонатно-натрієві та хлоридно-кальцієві мінеральні води. Із глибиною залягання горизонту зростає мінералізація вод. Бальнеологічні ресурси Ратнівщини представлені також покладами сапропелевих грязей. У межах району розвідано 28 родовищ або 14,7 % від загальнообласних запасів (найбільші Ставівське та Тетеринське), загальні запаси яких оцінюються у 15,8 млн т [7]. Сьогодні бальнеологічні ресурси не використовуються в організації туристично-рекреаційної діяльності.

Вагомим структуроутворювальним елементом природно-ресурсного потенціалу досліджуваного району є лісові ресурси, які можуть використовуватись для розвитку різних видів екологічного туризму. Ліси займають 53,668 тис. га, що становить 37,35 % площі району. Вони представлені переважно хвойними породами із домішкою дуба, що є найбільш цінними в рекреаційному плані. Потенціал фауністичних ресурсів району визначається наявністю цінних видів лікувальних трав, дикорослих ягід та грибів.

У районі функціонують 29 об'єктів природно-заповідного фонду. Серед них – одна заповідна територія загальнодержавного значення – гідрологічна пам'ятка природи "Озеро Святе" (44 га), а також 28 об'єктів місцевого значення. Структура ПЗФ місцевого значення представлена 13 гідрологічними заказниками, п'ятьма ботанічними заказниками, чотирма лісовими заказниками, двома загальнозоологічними заказниками, двома зоологічними пам'ятками природи, а також одним заповідним урочищем та одним ландшафтним заказником.

Ратнівщина розташована в історико-етнографічному регіоні Полісся, який приваблює особливостями традиційно-побутової матеріальної й духовної культури, осо-

бливостями говірки, адже воно зберегло найдавніші релікти праслов'янської культури.

Історико-культурні ресурси краю представлені 36 пам'ятками історії і культури, 21 пам'яткою архітектури та містобудування, а також пам'яткою археології (Городище "Замок" (X–XIII ст.) на південно-західній околиці смт Ратне та пам'яткою монументального мистецтва (с. Ратне). Ратнівщина яскраво представлена сакральною дерев'яною архітектурою. Зокрема, Миколаївською церквою (1778) у с. Тур, Хрестовоздвиженською церквою (1795) у смт Заболоття, Церквою Параскеви (1779) у с. Заліси, Михайлівською церквою (1809) у с. Замшани, Хрестовоздвиженською церквою (1860) у с. Датинь, Церквою Різдва Богородиці (XVI–XIX ст.) у смт Ратне, Успенською церквою (1783) у с. Краски, Церквою Параскеви (1876) у с. Самари, Церквою Різдва Богородиці (1784) у с. Здомишель тощо [1–2, 5]. У районі функціонує Кортеліський історичний музей, де розташована пам'ятка історії національного значення – "Меморіальний комплекс жертвам фашизму", відкритий у пам'ять про мирних жителів, розстріляних фашистами 23 вересня 1942 р. [2, 6, 8]. Візитною карткою району є місцеві промисли, зокрема, ткацтво (села Замшани й Тур), різьба по дереву (с. Заболоття), лозоплетіння (с. Видраниця) [1, 3].

Інфраструктурну складову туристично-рекреаційного потенціалу досліджуваного району розглянемо як систему елементів (підсистем): заклади розміщення, заклади харчування, заклади дозвілля та побутового обслуговування, транспортна інфраструктура, зв'язок та інформаційне забезпечення, людський потенціал.

Ратнівський район розміщений у межах Північного туристсько-інфраструктурного району, де виділяють два туристсько-інформаційні пункти: Ратнівський та Кортеліси [6]. Інфраструктура району представлена засобами тимчасового розміщення: готелем квартирного типу (ПП Мицюк Л. А в смт Ратне), мотелем "У Деда" (с. Вужиськ) та кімнатами тимчасового проживання ВАТ "Олеся" (с. Ратне), шістьма агросадібами (с. Заболоття – садиба "Журавлиний край", с. Броди – садиби Назарук В. І., Калінчук В. О. та Вашук В. П.; с. Гірники – садиба Ляха Ю. В.; с. Комарове – садиба Корінчука Ю. М. "У Коріня"). Натомість санаторії, санаторії-профілакторії та пансіонати в районі відсутні [2]. Коефіцієнт забезпеченості засобами тимчасового розміщення становить 0,07 од./км² [8], що є нижче середньообласного показника.

Для покращення даної підсистеми туристичної інфраструктури варто звернути увагу на збільшення кількості закладів готельного господарства із невеликою кількістю номерів і мінімальним набором послуг, що будуть більш доступними для соціального сегменту туристів. Одним із дієвих заходів може стати створення додаткових засобів розміщення, на зразок кемпінгів, молодіжних таборів, туристичних сіл, що працюють сезонно і надають обмежену номенклатуру послуг, використовуючи переважно некапітальні будівлі або пристосовані приміщення.

Для Ратнівського району характерна тенденція до скорочення мережі підприємств ресторанного господарства внаслідок існування застарілої матеріально-технічної бази, недостатнього фінансування, низької конкурентоспроможності та рентабельності підприємств, розташованих у сільській місцевості. Ресторанне господарство району представлене 46 одиницями. Із них: шість кафе (327 посадочних місць), вісім барів (316 посадочних місць), 32 їдальні (2323 посадочних місць). При цьому, забезпеченість посадочних місць у розрахунку на 10 тис. осіб – 567 [6, 9]. Коефіцієнт забезпеченості закладами ресторанного господарства

дорівнює 3,48 од./км², що відповідає середньо статистичному показнику по області [6].

Для оптимізації підсистеми "заклади харчування" варто додержуватись загальнообласної тенденції до ребрендингу неконкурентних закладів ресторанного господарства (ідалень, буфетів, закусточних) в альтернативні заклади (паби, фаст-фуди, піцерії, нічні клуби тощо). Особливо активно процес перепрофілювання варто запроваджувати в районному центрі – смт Ратне [10].

У районі діє сім будинків культури, 30 клубів, Кортеліський історичний музей, 33 бібліотеки, один кінотеатр. Спортивні споруди представлені одним стадіоном. Коефіцієнт забезпеченості закладами дозвілля та розваг становить 4,49 од./км² [2-3].

Торговельне обслуговування та надання побутових послуг здійснює 271 підприємство сфери торгівлі та послуг. Сфера побуту представлена 36 підприємствами (перукарнями, комбінатами побутового обслуговування, ательє пошиття одягу, фотоательє, майстерні з ремонту взуття тощо). Коефіцієнти забезпеченості закладами торгівлі та сфери побуту становлять 18,8 од./км² і 2,25 од./км² відповідно.

Банківське обслуговування здійснюється у трьох відділеннях та філіях банків, у трьох банкоматах (смт Ратне, Заболоття). Мережа фінансових установ представлена: ПАТ "Державний ощадний банк України", ПАТ КБ "Приватбанк", АТ "Райффайзен Банк Аваль". Натомість налічується п'ять філій страхових компаній (смт Ратне). Відмічаємо вкрай низьку насиченість району туристичними підприємствами даного профілю (0,09 од./км²) [4].

Констатуємо, що підсистема туристичної інфраструктури "заклади дозвілля та побутового обслуговування" є однією із найслабших ланок. У даному контексті важливим є збереження традицій національних видів і форм дозвіллевої діяльності, введення нових інноваційних для сільської місцевості форм, що дозволять адаптуватися до нових умов соціального середовища. Із соціально-педагогічних позицій необхідно створити систему регулювання дозвіллевою інфраструктурою, визначити пріоритетні напрями діяльності, зокрема анімацію як можливість активізації суб'єктності особистості та групи у сфері дозвілля [10].

Транспортна мережа досліджуваного району має розгалужену мережу автодоріг та залізниці. За даними Служби автомобільних доріг, у Волинській області станом на 01.01.2017 р. їх загальна протяжність становить 454,9 км, зокрема державного значення 115,4 км (у т. ч. із твердим покриттям 115,4 км або 100 %) та місцевого значення –339,5 км (у т. ч. із твердим покриттям 238,0 км або 70,1 %). Коефіцієнт забезпеченості транспортної доступності становить 0,26 км/км² [2–3, 8].

У межах району розташований пункт переходу Доманове, що дає підстави говорити про збільшення кількості потенційних іноземних туристів [3].

Зв'язок забезпечується за допомогою 28 поштових відділень УДППЗ "Укрпошта", "Нової Пошти", сервісного центру ПАТ "Укртелеком" та операторами мобільного зв'язку компаній ПрАТ "МТС Україна" і ЛФ ПрАТ "Київстар" (смт Заболоття) [2, 10].

Важливою проблемою у підсистемі "транспортна інфраструктура та зв'язок" є невідповідність транспортно-експлуатаційних характеристик автомобільних доріг загального користування сучасним вимогам щодо рівності та твердості, неузгодження їх розвитку із темпами автомобілізації області, що позначається на зниженні пропускної спроможності основних автомобільних шляхів.

Основними нагальними проблемами у Ратнівському районі є забезпечення інфраструктурного облаштування та інформаційного забезпечення найпривабливіших

для відвідування туристами об'єктів культурної спадщини та природно-заповідного фонду; низький розвиток сільського зеленого туризму; недостатнє забезпечення поширення інформації про туристично-рекреаційні можливості краю. Спостерігаємо також недостатнє впровадження нових технологій та послуг у туристичній сфері району, що відповідають потребам суспільства. Актуальним залишається питання підключення до мережі Інтернет у сільських місцевостях району, відсутність Wi-Fi покриття у переважній більшості закладів розміщення і харчування району.

Людські ресурси, що є значним туристичним потенціалом, оцінюються (станом на 01.01.2016 р.) у 52,2 тис. осіб (3,63 % від населення області) [3]. Щільність населення району становить 36,3 осіб/км². Потенціал людських ресурсів продемонстровано на рис. 1, з якого видно, що значна частка зайнятого населення району працює у невиробничій сфері, зокрема, у рекреаційній галузі. Підготовка фахівців у галузі туризму та готельно-ресторанної справи здійснюється на географічному факультеті Східноєвропейського університету імені Лесі Українки.

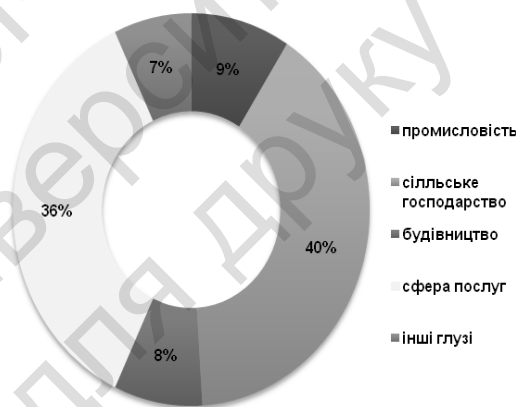

Рис. 1. Зайнятість населення Ратнівського району (складено на основі [3])

З метою залучення коштів іноземних та вітчизняних інвесторів для подальшого розвитку матеріально-технічної бази туристичної інфраструктури, задоволення потреб галузі у висококваліфікованих кадрах, ефективної рекламно-інформаційної діяльності районною радою була розроблена Програма розвитку туризму та рекреації у Ратнівському районі на 2016–2020 рр. [7].

Для покращення сучасного стану туристичної інфраструктури району пропонуємо ряд першочергових заходів:

1) удосконалення та систематизація нормативно-правової бази туристичної діяльності на районному рівні, особливо у сфері дозвільних процедур;

2) установлення туристично-інформаційних дорожніх знаків українською та англійською мовами, що інформують про розташування об'єктів туристичного показу, найпривабливіших для відвідування туристами об'єктів культурної спадщини та природно-заповідного фонду (поблизу баз відпочинку, садиб сільського туризму та закладів ресторанного господарства);

3) удосконалення існуючих і розробка нових туристичних маршрутів: вихідного дня, пов'язаних із біографіосоціальними ресурсами Ратнівщини, релігійних громад за напрямками руху та рекреаційними територіями;

4) забезпечення проведення інвентаризації та паспортизації об'єктів туристичних маршрутів;

5) збільшення обсягів залучення інвестицій у розвиток інфраструктури галузі, пошук альтернативних (у т. ч. іноземних) джерел фінансування;

6) збільшення кількості об'єктів сервісної інфраструктури, що відповідають європейським стандартам, на ділянці міжнародної автомобільної дороги М-19;

7) облаштування рекреаційних зон, особливо поблизу природоохоронних та водних об'єктів;

8) побудова нових об'єктів інфраструктури за європейськими стандартами та реконструкція вже існуючих;

9) забезпечення інформаційного супроводу галузі на даній території, шляхом покращення рекламних проєктів;

10) створення інформаційних центрів (напр., при районній державній адміністрації), який надавав би інформацію про туристичні маршрути та їх інфраструктурне оснащення;

11) покращення якості транспортної мережі, особливо доріг регіонального та місцевого значення за рахунок державних коштів і приватних інвестицій;

12) забезпечення галузі кваліфікованими спеціалістами туристичного менеджменту, екскурсійної діяльності та готельного господарства;

13) забезпечення доступності туристичних послуг для осіб з інвалідністю, у тому числі із вадами зору, слуху і порушеннями опорно-рухового апарату, та інших, пов'язаних з інвалідністю, груп населення.

Висновки. Ратнівський район має потужний туристично-рекреаційний потенціал, що може стати важелем формування конкурентоспроможного туристичного продукту місцевого і регіонального значення. Найслабшою складовою туристично-рекреаційного потенціалу є інфраструктурні ресурси. Ступінь сформованості туристичної інфраструктури Ратнівського району Волинської області є низьким і не забезпечує належного рівня обслуговування туристів. Кожна із складових туристичної інфраструктури району потребує окремого, комплексного, системного підходу щодо вдосконалення та реформування. Вирішення окремих питань розвитку туристичної інфраструктури як складової туристично-рекреаційного потенціалу дасть можливість істотно підвищити інвестиційну привабливість району, частково вирішити питання зайнятості населення та суттєво наповнити місцеві бюджети.

Список використаних джерел

1. Атлас історії культури Волинської області / відп. ред. Ф. В. Зюзук. – Луцьк, 2008. – 112 с.
2. Волинь туристична : путівник. – Київ, 2008.
3. Головне управління статистики у Волинській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>.
4. Інформаційний потенціал туристських карт для популяризації рекреаційних можливостей регіону (на прикладі карти "Волинь – туристам") / Зоя Карпюк, Роман Качаровський, Олена Антипюк, Леся Колошко // Матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. "Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації": зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 2015. – Вип. 9.
5. Каліновський Д. Рекреаційна привабливість природних водоемів Волинської області та можливості їх використання в рекреації та туризмі / Д. Каліновський // Вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту імені Лесі Українки.

Н. Чир, канд. геогр. наук

Государственное высшее учебное заведение "Ужгородский национальный университет", Ужгород, Украина,

Р. Качаровский, магистр

Восточноукраинский национальный университет имени Леси Украинки, Луцк, Украина

– 2013. – Вип. 6 (255). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua.

6. Олійник Я. Б. Суспільно-географічне дослідження туристичної інфраструктури Волинської області : моногр. / Я. Б. Олійник, І. В. Єрко. – Луцьк, 2014.

7. Програма розвитку туризму в Ратнівському районі на 2016–2020 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ratadmin.gov.ua/normatyvno-pravova-baza/rozporiadzhennia-holovny-raiderzhadministratsii/item/3941-2016>.

8. Просторово-територіальні особливості розміщення природних та історико-культурних об'єктів вздовж основних елементів транспортної інфраструктури Волині / З. К. Карпюк, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк, Л. К. Колошко // International Scientific and Practical Conference "WORLD SCIENCE". – № 1(5). – Vol. 5. – 2016, January. – P. 80–88. – [Proceedings of the 11th International Scientific and Practical Conference "Scientific and Practical Results in 2015. Prospects for Their Development (December 23–24, 2015, Abu-Dhabi, UAE)"].

9. Черчук Л. М. Туристично-рекреаційний комплекс Волинської області: передумови розвитку : моногр. / Л. М. Черчук, О. В. Міщенко, І. В. Єрко. – Луцьк, 2014. – Част. 1.

10. Чир Н. В. Туристична інфраструктура як складова туристично-рекреаційного потенціалу Старовижівського району Волинської області / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. "Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації": зб. наук. пр. – Кіровоград, 2016.

References

1. Atlas istorii kultury Volynskoi oblasti / vidp. red. F. V. Zuzuk. – Lutsk, 2008.
2. Volyn turystychna : putivnyk. – Kyiv, 2008.
3. Holovne upravlinnia statystyky u Volynskii oblasti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>.
4. Informatsiyni potentsial turystykykh kart dlia populyaryzatsii rekreatsinykh mozhlyvosti rehionu (na prykladni karty "Volyn-turystam") / Zoia Karpiuk, Roman Kacharovskiy, Olena Antypuk, Lesia Koloshko // Materialy IX Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. "Tendentsii ta perspektivy rozvytku nauky i osvity v umovakh hlobalizatsii": zb. nauk. pr. – Pereiaslav-Khmelnytskyi, 2015. – Vyp. 9.
5. Kalinovskiy D. Rekreatsina pryvablyvist pryrodnykh vodoim Volynskoi oblasti i mozhlyvosti yikh vykorystannia v rekreatsii ta turyzmi / D. Kalinovskiy // Visnyk Skhidnoevropeiskoho natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrainky. – 2013. – Vyp. 6 (255). – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: www.irbis-nbuv.gov.ua.
6. Oliinyk Ia. B. Suspilno-geohrafichne doslidzhennia turystychnoi infrastruktury Volynskoi oblasti : monohrafiia / Ia. B. Oliinyk, I. V. Yerko. – Lutsk, 2014.
7. Prohrama rozvytku turyzmu v Ratnivskomu raioni na 2016–2020 roky [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://ratadmin.gov.ua/normatyvno-pravova-baza/rozporiadzhennia-holovny-raiderzhadministratsii/item/3941-2016>.
8. Prostorovo-terytorialni osoblyvosti rozmishchennia pryrodnykh ta istoriko-kulturnykh ob'ektiv vzdovzh osnovnykh elementiv transportnoi infrastruktury Volyni / Z. K. Karpiuk, R. Ye. Kacharovskiy, O. V. Antypuk, L. K. Koloshko // International Scientific and Practical Conference "WORLD SCIENCE". – № 1(5). – Vol. 5. – 2016, January. – P. 80–88. – [Proceedings of the 11th International Scientific and Practical Conference "Scientific and Practical Results in 2015. Prospects for Their Development (December 23–24, 2015, Abu-Dhabi, UAE)"].
9. Cherych L. M. Turystychno-rekreatsiniyi kompleks Volynskoi oblasti: peredumovy rozvytku : monohrafiia. Chastyna 1 / L. M. Cherych, O. V. Mishchenko, I. V. Yerko. – Lutsk, 2014.
10. Chyr N. V. Turystychna infrastruktura yak skladova turystychno-rekreatsinoho potentsialu Starovizhivskoho raionu Volynskoi oblasti / N. V. Chyr, R. Ye. Kacharovskiy // Materialy Mizhnar. nauk.-prakt. konf. "Teoretychni i prykladni napriamky rozvytku turyzmu ta rekreatsii": zb. nauk. pr. – Kirovohrad, 2016.

Надійшла до редакції 15.10.17

ИССЛЕДОВАНИЯ ВОПРОСА ТУРИСТСКО-РЕКРЕАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА РАТНОВСКОГО РАЙОНА ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ

Осуществлена комплексная оценка туристско-рекреационного потенциала Ратновского района Волынской области. Охарактеризованы основные природные рекреационные ресурсы и составляющие историко-культурного наследия, определяющие туристическую специализацию исследуемого района. Проведен анализ современного состояния туристической инфраструктуры района по отдельным подсистемам: заведения размещения, питания, заведения досуга и бытового обслуживания, транспортная инфраструктура, связь и информационное обеспечение, человеческий потенциал. Определена роль степени сформированности туристической инфраструктуры в формировании основы для экономического роста района в целом и оптимизации туристической сферы в частности. Очерчены основные проблемы структурных элементов туристической инфраструктуры района и предложены возможные пути их решения.

Ключевые слова: туристско-рекреационный потенциал, природно-рекреационные туристические ресурсы, историко-культурное наследие, туристическая инфраструктура, Ратновский район, оптимизация туристической инфраструктуры.

N. Chyr, PhD Geography
The State Higher Educational Institution "Uzhhorod National University", Uzhhorod, Ukraine,
R. Kacharovskyy, Msc
Lesia Ukrainka National University of Lutsk, Lutsk, Ukraine

THE RESEARCH OF THE QUESTION OF TOURIST-RECREATIONAL POTENTIAL OF THE RATNIV DISTRICT OF THE VOLHYN REGION

The Ratniv district of the Volhyn region hasn't known as a tourism destination among the Ukrainian tourists very well because of a lack of information about available resource potential, tourist attractions and tourist products of the region. Therefore there is an urgent necessity to research these aspects. It could become an impulse in the activation the tourist flow, the lever of the formation of a competitive tourist product of regional and local significance. It also gives a great opportunity to increase the investment attractiveness of the territory, to solve partly the issue of employment of the population and essentially fill the budgets of all levels.

The comprehensive evaluation of the tourist-recreational potential of the Ratniv district of the Volhyn region has made. The main natural recreational tourist resources and the components of the historical and cultural heritage, which determine the tourist specialization of the studied area, have characterized. Balneological resources are represented by the mineral waters, which are united into four types, and makes it possible to develop sanatorium and spa treatment. An important structure-forming element of the natural resource potential are the forest resources. They could be used for the development of the various forms of ecological tourism. In the district function 29 objects of the natural reserve fund.

The Ratniv district is situated in the historical and ethnographic region of Polissya and attracts the peculiarities of the traditional material and spiritual culture, language and so preserved the ancient relics of the Slavonic culture. A special feature of the historical and cultural heritage is sacred wooden architecture.

The analysis of the current state of tourism infrastructure in separate subsystems has conducted: placement establishments, food establishments, leisure establishments and consumer service, transport infrastructure, communication and information services, human potential.

The coefficient of security by the placement of the temporary accommodation is 0,07 un./km² and it is rather low compared with the average of the region. The restaurant economy is represented by 46 establishments. To optimize the subsystem "nutrition establishments" it's necessary to follow the general tendency towards rebranding of non-competitive restaurant facilities in the alternative establishment. The subsystem "leisure facilities" is the weakest link in the tourist infrastructure on the explored territories.

The main urgent problems in the Ratniv district are providing the infrastructure improvement and the information management of the main attractive objects of historical and cultural heritage and of the natural reserve fund, which are the most popular among the tourists, the low level of the development of the ecological tourism, the insufficient provision of the information about the tourist and recreational opportunities of the region.

The main problems of the elements of tourism infrastructure in the district and possible ways of their solution are outlined.

Key words: tourist-recreational potential, natural recreational tourist resources, historical and cultural heritage, tourist infrastructure, Ratniv district, optimization of tourist infrastructure.